Letterenhuis

Fietsen op papier

Opdrachtenbundel bij de collectie Velodroom

Vlaanderen
verbeelding werkt

THE MORGAN & WRIGHT
PATENT TIRE
FORT

Expo Velodroom in de klas

Het Letterenhuis is het literaire archief van Vlaanderen. Het verzamelt en bewaart manuscripten, brieven, foto's en andere documenten van onder meer schrijvers, dichters, uitgevers en literaire tijdschriften van 1800 tot nu.

Met *Velodroom* brengt het Letterenhuis een minder bekend deel van zijn collectie naar buiten. Het Letterenhuis heeft de **grootste collectie culturele affiches in België**. De 57 fietsaffiches in de expo, die alleen al door hun formaat en kwaliteit adembenemend zijn, vertellen het verhaal van de fiets tijdens de belle époque. Wij brachten alle affiches samen in een online collectie. Zo kan je er makkelijk mee aan de slag in de klas.

Uitvindingen als de fietsketting en de lucht-band maakten de fiets aan het einde van de 19de eeuw tot een snel en comfortabel vervoermiddel. In nog geen tien jaar tijd was de tweewieler alomtegenwoordig. Jong, oud, arm, rijk, man, vrouw. Iedereen ging de fiets op. Fietsen was vrijheid. En is dat vandaag nog steeds.

Wat?

In het vervolg van dit document vind je suggesties om met de affiches uit de expo *Velodroom* in de klas te werken rond mobiliteit (o.a. de fietsrage en fietsveiligheid) tijdens de belle époque en vandaag.

- Twee inleidende opdrachten
  pg.6 en 7
- Twee kennis- en inzichtgerichte opdrachten
  pg. 9 en pg. 14
- Twee creatieve opdrachten
  pg. 20
- Project fietsveiligheid en fietsvriedelijkheid op school
  pg. 21

Deze opdrachten geven we als suggesties. Je kiest zelf met welke opdrachten je aan de slag gaat en hoe je ze combineert.

Voor wie?

De opdrachten zijn geschikt voor alle jaren en studievormen van het **secundair onderwijs**. Sommige opdrachten bieden meer structuur en planning voor de leerlingen, terwijl andere de leerlingen meer vrijlaten. Je kiest zelf de opdrachten die het best aansluiten bij je klas.

Eindtermen en doelstellingen

VOETEN
Gemeenschappelijke stam: communicatief vermogen, creativiteit, esthetische bekwaamheid, kritisch denken, mediawijsheid, samenwerken
Context 4 Omgeving en duurzame ontwikkeling: 1,2,3,4,5
Context 7 Socioculturele samenleving: 6,7

Eindtermen Nederlands	Eindtermen geschiedenis	Eindtermen PAV
1e graad: 4,6,8,9,10,12,13,17,18,21	**1e graad:** 12,16,17,19,22,25	/
2e graad ASO: 7,11,14,16,19,20,21,22,29,30,32,33,34,37 KSO: 7,8,9,13,14,16,20,21,22,27,28,29,30,31 TSO: 7,8,11,13,14,15,22,24,27,30	**2e graad** ASO: 3,17,19,21,22,23,25,26,27,28,29,30 KSO: 3,14,17,18,19,20,21,22,23,24,25 TSO: 3,14,16,17,18,19,20,21,22,23,24,25	**2e graad:** 1,2,3,5,17,18,21,22,23,30,33,
3e graad ASO: 6,10,11,14,15,16,17,18,19,21,22,23 KSO: 6,10,11,14,15,16,17,18,21,22,23 TSO: 6,10,11,14,15,16,17,18,21,22,23	**3e graad:** ASO: 2,11,12,16,18,19,20,24,27,28,29 KSO: 1,11,12,15,16,18,19,20,21,23,24,25 TSO: 1,11,12,13,15,16,19,20,21,23,24,25	**3e graad:** 1,2,3,4,6,11,12,15, 16, 17,30

Doelstellingen
Leerlingen ontdekken de collectie van het Letterenhuis
Leerlingen leren bij over de evolutie van de fiets in onze maatschappij
Leerlingen leren informatie uit affiches en tentoonstellingsteksten te halen, te verwerken en te presenteren.
Leerlingen onderzoeken de fietsvriendelijkheid van de schoolbuurt en zetten acties op om deze te verbeteren/en/of om leerlingen aan te zetten om meer de fiets te nemen

Enkele termen toegelicht

Belle époque

De periode tussen 1870 en 1914, het interbellum tussen het einde van de Frans-Duitse oorlog en het begin van de Eerste Wereldoorlog, wordt ook wel belle époque ('mooie tijd') genoemd. De industriële revolutie, die aan deze jaren vooraf ging, had een nieuwe elite gecreëerd; deze gegoede burgers genoten tijdens de belle époque van hun nieuw vergaarde rijkdom. Voor het grootste deel van de bevolking, de arbeiders en boeren, was de belle époque echter niet zo'n mooie periode, zij werden nog steeds sociaal en economisch onderdrukt.

Vélocipède

De term vélocipède kent verschillende betekenissen. Zo wordt het gebruikt om de eerste voorloper van de hedendaagse fiets aan te duiden, de loopfiets. Daarnaast wordt ook de hoge bi soms vélocipède genoemd. En ook de verzameling van voorlopers van de fiets, waaronder ook eenwielers en driewielers, wordt als vélocipède bestempeld.

Velodroom

Een velodroom is een piste waarop wielerwedstrijden gehouden worden.

Hoge bi

De hoge bi (van *high bicycle*), was een voorloper van de fiets zoals we hem nu kennen. Kenmerkend is het grote voorwiel en kleine achterwiel. De pedalen waren rechtstreeks op het voorwiel bevestigd en niet zoals tegenwoordig meestal het geval is in het frame en met kettingaandrijving. Om sneller te kunnen fietsen kreeg de hoge bi een heel groot voorwiel, want hoe groter het wiel, hoe sneller/verder je per trap op de pedalen kon fietsen. Het grote voorwiel had als nadeel dat het moeilijk was om op de fiets te klimmen en dat je snel ten val kwam wanneer het wegdek oneffen was.

Safety bike

De *safety bike* of kortweg *safety* dankt zijn naam vooral aan zijn relatie tot zijn voorganger, de hoge bi. Bij de safety waren de pedalen via een ketting bevestigd aan het achterste wiel (zoals ook nu meestal) waardoor je sneller kon rijden. Hierdoor was er geen nood meer aan een groot voorwiel en dit maakte de safety bike veel stabieler en veiliger dan de hoge bi. De safety had ook opblaasbare rubberen banden, waardoor het fietsen aangenamer werd.

Inleidende opdrachten

Laat je leerlingen nadenken over mobiliteit en fietsen, vandaag de dag of tijdens de belle époque.

Suggestie 1

De fiets zoals we hem vandaag de dag kennen, kent zijn oorsprong aan het einde van de 19de eeuw. De expo *Velodroom* neemt je mee in het verhaal van de opkomst van de fiets aan de hand van affiches uit de belle époque, wanneer de safety bike met kettingaandrijving en opblaasbare rubberen banden het grote publiek verovert. De *safety* was echter niet het eerste fietsexperiment, maar in tegenstelling tot zijn voorgangers, de vélocipède en de hoge bi, was deze makkelijker te besturen en veiliger om te gebruiken.

Laat je leerlingen meer informatie over deze fietsen opzoeken en de info verwerken, bv in een mindmap over deze verschillende fietsen.

Hieronder vind je enkele website, artikels en boeken over de geschiedenis van de fiets:

- https://www.bikester.be/info/ontwikkeling-fiets-200-jaar/
- https://schooltv.nl/video/de-geschiedenis-van-de-fiets-van-loop-fiets-tot-moderne-fiets/
- Honderd jaar fietsen in Nederland 1850-1950. Over het begin van de fietscultuur
- Beter een fiets dan een leeuw'. De vergeten geschiedenis van de fiets in Nederland
- Moore, R., *Fiets! : geschiedenis en ontwerpers van de racefiets*, 2013.
- Sardar, Z., *De Nederlandse fiets,* 2012.
- Embacher, M., *Cyclopedia : het ultieme fietsboek : 90 jaar modern fietsontwerp*, 2011.
- Jackson, T., *Fantastisch vervoer : een reis door de geschiedenis van voertuigen*, 2019.
- Op het archief voor het onderwijs selecteerden we twee fragmenten over de geschiedenis van de fiets. Je vind de fragmenten via deze link: https://onderwijs.hetarchief.be/collecties/2697351 .

Suggestie 2

Laat je leerlingen een veilige fietsroute naar school uitstippelen. Waar hebben ze op gelet bij het kiezen van de route? Mogelijke websites om dit te doen zijn:

- https://www.slimnaarantwerpen.be/nl/nieuws/stippel-uw-fietsroute-uit-met-de-antwerpse-fietskaart
- https://www.routeyou.com/nl-be/route/view/501274/fietsroute/knooppunten-stad-antwerpen
- https://www.fietsnet.be/routeplanner/default.aspx

Expo *Velodroom* in de klas

Op de volgende pagina's vind je opdrachten om met de affiches uit de expo *Velodroom* aan de slag te gaan. Op https://collectie.antwerpen.be/letterenhuis/home vinden ze de affiches. Ze gaan in de collectie op zoek naar de nodige affiches om de opdrachten op te lossen.

Twee opdrachten focussen op kennis en inzicht. Hebben je leerlingen meer behoefte aan structuur? Kies dan voor de eerste optie. Kunnen ze zelfstandig informatie samenbrengen, dan kies je voor de tweede optie. De vragen behandelen verschillende thema's:

- Fietsrage: waarom werd de fiets populair
- Doelpubliek van de fiets en fietsaffiches
- Fietsveiligheid

Daarnaast zijn er twee creatieve opdrachten. Je kan zelf kiezen welke combinaties je maakt. In dit document vind je de ingevulde opdrachten. De opdrachtenbladen voor leerlingen kan je downloaden via de website.

Kennis en inzicht 1 – Mobiliteit vroeger en nu

Aan de hand van gerichte vragen gaan de leerlingen op zoek naar affiches in de collectie. Ze denken na over mobiliteit en de populariteit van de fiets vandaag en tijdens de belle époque.

Fietsen was, net zoals tegenwoordig, een echte rage tijdens de belle époque. Waarom fietsen mensen vandaag?

- Omdat ze het graag doen/leuk vinden
- Om gezondheidsredenen
- Om naar het werk te gaan: sneller dan met auto of openbaar vervoer
- Uit milieubewustzijn
- Vrijheid: gaan en staan waar en wanneer je wil

Technische vernieuwingen zorgden ervoor dat de fiets tijdens de belle époque enorm populair werd. Bekijk de fietsen uit de expo op de foto (zie leerlingenbrochure) en vergelijk ze met de fietsen die je op de affiches ziet. Welke vernieuwingen zie je en hoe beïnvloedde dit het fietsen?

De safety bike kreeg:

- **opblaasbare banden:** hierdoor werd het fietsen aangenamer want de banden vingen de schokken beter op.
- **kettingaandrijving:** hierdoor kon je sneller fietsen. Dit zorgde er ook voor dat de safety bike in tegenstelling tot de hoge bi geen groot voorwiel nodig had.
- **een lichter frame:** hoe lichter de fiets hoe minder zwaar het wordt om te fietsen en hoe sneller je dus kan fietsen

Zoek de volgende affiches in de collectie. Waarom kiezen de personen op de affiche voor de fiets?

Zoek een affiche die reclame maakt voor Cycles Terrot.

- Wat zie je op de affiche?

  Een vrouw die voor een trein uit rijdt en daar uitdagend naar achterom kijkt

- Wat wil de maker van de affiche hiermee uitbeelden?

  Dat je met de fiets sneller bent dan met de trein

- Wat zorgt er voor dat je met deze fiets zo snel kan fietsen?

  De ketting zorgt er voor dat je sneller kan fietsen

- Welk argument om de fiets te gebruiken wordt hier afgebeeld?

  Je kan je snel verplaatsen met de fiets

Zoek een affiche die reclame maakt voor Cycles Gladiator.

- Wat zie je op de affiche?

  Een naakte vrouw die door de ruimte zweeft met een fiets. De fiets heeft vleugels aan de pedalen

- Welk gevoel roept dit bij je op?

  Vrijheid

- Welk argument om de fiets te gebruiken wordt hier afgebeeld?

  De fiets geeft je vrijheid: je kan je vrij en alleen bewegen

Zoek een affiche die reclame maakt voor Cycles Tridon.

- Wat zie je op de affiche?

  Een man en een vrouw die samen fietsen

  De man heeft last van overgewicht. De vrouw niet. Ze streelt de man onder de kin

- Hoe zien deze mensen eruit? Hoe denk je dat ze zich voelen?

  Gelukkig, blij

- Welke argumenten om de fiets te gebruiken wordt hier afgebeeld?

  Fietsen is leuk en gezond. Het is een leuke vrijetijdsbesteding

Twee belangrijke argumenten om vandaag de dag voor de fiets te kiezen, speelden in de belle époque nog helemaal niet mee. Welke argumenten vind je niet terug op de affiches?

- Milieubewustzijn speelde nog niet mee tijdens de belle époque.
- Het mobiliteitsprobleem: er waren nog niet veel auto's en daardoor ook geen files.

Zoek deze twee affiches. Aan de hand van deze affiches probeer je te achterhalen wie het doelpubliek van de fietsaffiches in de belle époque waren.

- Wat zie je op deze affiche?

  Een vrouw met een fiets en een man met een geweer in het bos

- Hoe zijn deze personen gekleed?

  Ze zijn goed en net gekleed

- Wat kan je hieruit afleiden over hun sociale status ?

  Ze hebben het goed. Ze hebben geld voor mooie kleren en een fiets en vrije tijd om te jagen en fietsen

- Wat zie je op deze affiche?

  Een vrouw op de fiets en op de achtergrond twee mensen in een auto

- Hoe zijn deze personen gekleed?

  De vrouw op de fiets heeft een speciale fiets-outfit aan. Het is een bloomer, een poffige broek voor vrouwen, bedoeld als sportkledij, in combinatie met hoge kousen. Dit is een outfit waar ze makkelijk in kan fietsen. De mensen in de auto zijn chique gekleed. De man draagt een pak en een hoge hoed en de vrouw draag een jurk en een speciale hoed

- Zijn de mensen op de achtergrond rijker dan de vrouw op de fiets? Waarom denk je van wel of niet?

  Ze zijn rijker gekleed dan de vrouw op de fiets en rijden in een auto dus ze lijken wel rijker dan de vrouw op de fiets.

Uit bovenstaande affiches kun je afleiden dat de affiches zich voornamelijk richtten op

- De aristocratie: de rijkste en belangrijkste families uit een stad of land. Deze families hadden veel geld en macht. Zij hoefden vaak niet te werken, maar konden leven van hun eigendommen, bv gronden en huizen die ze verhuurden
- **De gegoede burgerij: de rijke middenklasse die veel geld verdiende door hun werk, bv dokters, advocaten, industriëlen**
- De arbeidersklasse: de grootste groep mensen. Zij werkten in de fabrieken of op het land en vormden de armste klasse tijdens de 19de en 20ste eeuw.

Wie worden er vooral al fietsend afgebeeld?

- **Vrouwen / Welgestelde vrouwen**

Koppel dit aan een van de volgende begrippen en leg uit waarom je dit begrip koos (er zijn meerdere juiste antwoorden):

- Emancipatie van de vrouw: aan het einde van de 19de eeuw komen vrouwenbewegingen op voor de rechten van de vrouw. Ze strijden voor gelijke rechten.
  link: De fiets gaf vrouwen meer vrijheid. Ze konden zich op een makkelijke manier alleen, sneller en verder verplaatsen dan voorheen. De opkomst van het feminisme maakte vrouwen bewuster van hun rechten. Zij eisten de fiets op en zo werden zij een belangrijke doelgroep voor fietsverkopers.

- De arbeidersbeweging: aan het einde van de 19de eeuw zetten mensen zich steeds meer in voor de arbeider en eisen verbetering van zijn leef-en werkomstandigheden, bv meer loon, minder gevaarlijk en zwaar werk en meer vrije tijd.
  geen link: De opkomst van de arbeidersbeweging zorgde voor een verbetering in de leefomstandigheden van de arbeiders. Ze kregen meer loon en meer vrije tijd, zodat ook zij tijd en geld hadden voor een fiets. Dit is echter niet af te leiden uit de affiches aangezien er geen arbeiders(gezinnen) worden afgebeeld.

- Joie de vivre: joie de vivre of de vreugde van het leven is een uitdrukking waarmee de belle époque vaak verbonden wordt. De economische bloei tijdens de belle époque betekende voor de rijke laag van de bevolking een tijd van plezier en vooruitgang.
  link: Hoewel de fiets snel in alle lagen van de bevolking doordrong was het toch vooral de rijkere middenklasse die de fiets ten volle kon benutten. Zij hadden het geld om een fiets te kopen en voldoende tijd om haar te gebruiken. Zij waren dan ook het doelpubliek van de meeste affiches.

Welk belangrijk onderdeel van een veilige fietsoutfit ontbreekt er op alle affiches?

- Een helm

Fietslampen en fietsbellen kwamen wel al op tijdens de belle époque. Hoeveel fietslampen en fietsbellen tel je op de affiches?

- Fietslampen: 4
- Fietsbellen: 11

Voor welk aspect van fietsveiligheid wordt er tijdens de belle époque reclame gemaakt? Zoek twee affiches. Wat bieden ze aan?

- Twee affiches maken reclame voor fietsverzekeringen: een voor ongevallen en een voor diefstal.

Auto vs Fiets.
Tel het aantal auto's op het affiche. Hoeveel vind je er?

- 3

Hoe komt het dat er tijdens de belle époque meer/minder (duid aan wat van toepassing is) auto's reden dan vandaag?

- Een auto was heel duur en enkel de rijksten konden zich er een veroorloven.

Kennis en inzicht 2 – waar of niet waar?

De leerlingen gaan in groep op onderzoek in de collectie. Ieder groepje krijgt een stelling. Op basis van de affiches in de collectie moeten de leerlingen onderzoeken en beargumenteren of de stelling waar of niet waar is.

De leerlingen presenteren hun onderzoek aan de klas. Ze kunnen de affiches downloaden op https://collectie.antwerpen.be/letterenhuis/home en gebruiken in hun presentatie.

Stelling 1

De redenen voor de populariteit van de fiets zijn in de belle époque dezelfde als tegenwoordig.

Niet waar. Een groot deel van de redenen voor de populariteit van de fiets zijn dezelfde als vandaag de dag, maar twee belangrijke argumenten ontbraken tijdens de belle époque. Tegenwoordig kiezen veel mensen voor de fiets omwille van het milieu en het mobiliteitsprobleem. Beide argumenten speelden tijdens de fietsrage in de belle époque niet mee.

Argumenten tijdens de belle époque

- Sneller verplaatsen: de fiets zorgde ervoor dat je je sneller kon verplaatsen dan te voet of, zoals de affiche van Cycles Terrot beweert, met de trein

- Vrijheid: de fiets gaf mensen een gevoel van vrijheid. Je kon je snel en zelfstandig verplaatsen

- In tegenstelling tot de auto die in deze periode ook opkwam, is de fiets betaalbaar voor de meeste lagen van de bevolking

- Gezond: ook tijdens de belle époque werd fietsen al aan geprezen als een gezonde bezigheid.

Extra argumenten vandaag de dag

- Goed voor het milieu
- Mobiliteitsprobleem

Stelling 2

Fietsen was tijdens de belle époque voornamelijk een vrijetijdsbesteding.

Waar. Fietsen werd tijdens de belle époque populair bij het grote publiek. Het was een echte rage en door het vernieuwende karakter was het in die eerste jaren vooral iets wat men deed in de vrije tijd voor het plezier. Het functionele gebruik van fietsen kwam pas geleidelijk aan op.

Argumenten

- Fietswedstrijden als vrijetijdsactiviteiten: kijken naar fietswedstrijden op de baan en in velodrooms was populair.

- Uitstap: korte fietstochten tijdens het weekend of fietsvakanties waren populair tijdens de belle époque. Voor de arbeidersklasse was een fietsvakantie een goedkope manier om op vakantie te gaan. Dan hoefden ze geen trein of ander vervoermiddel te betalen.

Stelling 3

Fietsveiligheid was niet belangrijk in de belle époque.

Niet waar. Bepaalde aspecten die we tegenwoordig heel belangrijk vinden voor fietsveiligheid (zoals het dragen van een helm) waren niet aan de orde. Maar er bestond wel aangepaste fietskleding en er was al aandacht voor fietsverzekeringen voor schade bij ongevallen. De fietslamp kwam ook op in deze periode en sommige fietsen hadden een fietsbel.

Argumenten

- Reclame voor fietsverzekeringen

- Geen helm, veel fietsen zonder licht

- Opkomst van de fietsbel en fietslamp

Stelling 4

Fiets was een vorm van emancipatie voor vrouwen.

Waar. De fiets zorgde er voor dat vrouwen zich alleen, sneller en verder konden verplaatsen. Het bracht ook veranderingen in de mode met zich mee. We zien op de affiches dat vrouwen broeken en kortere rokken dragen in tegenstelling tot de toen overheersende mode van lange jurken en rokken. De emancipatiegolf richtte zich voornamelijk op vrouwen uit de meer welgestelde klasse.

Argumenten

- Vrijheid voor de vrouw: de vrouw wordt buitenshuis en als consument afgebeeld. Met de fiets kan ze zich alleen verplaatsen

- Op deze affiche zie je dat de vrouw breekt met het idee dat vrouwen thuis bij de kinderen moet zitten. Zij geeft haar kind aan een andere vrouw, vermoedelijk een kinderjuf, en gaat zelf een fietstocht maken.

- De fiets zorgde voor een verandering in mode voor vrouwen: weg van de lange rokken en vele lagen. Vrouwen op de fiets drogen kortere rokken en broeken

Stelling 5

De fiets was een luxe voorwerp.

Niet waar. De fiets drong door tot in alle lagen van de bevolking. De affiches beelden voornamelijk de welgestelde middenklasse af. De fiets was het populairst onder de burgerij, maar ook de aristocratie en de arbeidersklasse vielen voor de fiets. De hoeveelheid van posters toont ook aan dat er een groot potentieel publiek was voor de fiets. Sommige fietsmerken spelen hier expliciet op in op hun affiches en bieden ook goedkopere modellen aan.

Argumenten

- De meeste affiches beelden mensen uit de middenklasse af (zij hadden tijd en geld)

- Op deze affiche wordt reclame gemaakt voor goedkopere en duurdere modellen van fietsen. Ze proberen dus diverse lagen van de bevolking aan te spreken.

- De hoeveelheid affiches toont aan dat fietsenmakers mikten op een breed publiek.

Creatieve opdracht 1

Laat je leerlingen een reclameslogan bedenken bij een van de affiches. Je kan de slogans en affiches delen via Instagram en het Letterenhuis taggen.

Creatieve opdracht 2

Schrijvers en dichters lieten zich in het verleden inspireren door de fiets. Schrijf zelf een kort gedicht (elfje of Haiku) of six word story over fietsen. Enkele voorbeelden

- **Elfje:**

  Fietsen
  Elke dag
  Heen en terug
  Door weer en wind
  Fietsen

- **Haiku:**

  Liefde op de fiets –
  zij aan zij steeds verder in
  de wolken raken

- **Six word story:**

  Mama fietste in mijn dode hoek.

Project fietsveiligheid en fietsvriendelijkheid op school

Suggestie

Alle info die de leerlingen uit de collectie verzamelden, biedt een goed uitgangspunt om de fietsveiligheid en fiets-vriendelijkheid van de schoolomgeving onder de loep te nemen. Ze dachten immers al na over de populariteit van fietsen en fietsveiligheid.

Laat je leerlingen enkele acties bedenken rond fietsveiligheid en/of fietsstimulatie. Je kan dit klein aanpakken en enkel met je klas werken of acties voor de hele school bedenken.

De volgende websites kunnen je op weg helpen met je onderzoek en acties:

- Brochure fiets DNA van fietsberaad: https://fietsberaad.be/documenten/fietsdna-wat-vinden-en-verwachten-vlamingen-van-het-fietsbeleid/ Op hun website vind je informatie over thema's als fietsveiligheid, fietsinfrastructuur, fietsen stimuleren, ...
- www.fietsersbond.be
- https://www.vivocyclo.com/
- https://www.vlaanderen.be/met-de-fiets-naar-school
- https://www.vlaanderen.be/publicaties/vlaanderen-op-de-fiets

Hoe fietsvriendelijk is de schoolomgeving?

Breng de zwakke punten in de buurt in kaart en formuleer oplossingen. Probeer het school-, gemeente- of stadsbestuur warm te maken om hiermee aan de slag te gaan.

Denk bijvoorbeeld na over volgende vragen:

- Wie komt er met de fiets naar school? Vraag dit aan de klas of hou een enquête in de school.

  - Waarom?

  - Waarom niet?

  - Zijn de beweegredenen om de fiets te nemen tegenwoordig anders dan in de belle époque?

- Kun je de school makkelijk bereiken met de fiets?

  - Welke routes nemen jullie en waarom?

  - Zijn er overal fietspaden?

  - Waar zouden er nog fietspaden of betere fietspaden moeten komen?

  - Welke maatregelen omtrent fietsveiligheid werden er in de belle époque genomen?

- Zijn er plaatsen in de buurt van de school waar het onveilig is voor fietsers?

- Zijn er voldoende parkeerplaatsen voor fietsen in de school?

  - Waar zijn deze?

  - Zijn deze overdekt?

Krijg je medeleerlingen op de fiets!

Hoe kun je je medeleerlingen stimuleren om vaker met de fiets naar school te komen?

Breng in kaart waarom leerlingen wel of niet met de fiets naar school komen.

Organiseer enkele acties om meer leerlingen te stimuleren om naar school te fietsen (acties door het jaar heen, een slotfeest bij een week rond mobiliteit, een mobiliteit/milieuraad).

Affiches en hun vormgevers

Cover Campagnebeeld: Construction Générale des Cycles Liège Armand Rassenfosse en Auguste Bénard

Pg 1: Cycles Le Chevreuil, René Louis Péan

Pg 6: Clément, PAL

Pg 7: Cycles Gladiator, Georges Massias

Pg 8: The White, ontwerper onbekend

Pg 9: Humber & Co, PAL

Pg 10: Cycles Terrot, Plouzeau, Vercasson & Cie

Pg 11: Cycles Gladiator, Georges Massias
Cycles Tridon, Lourdey, Vercasson & Cie

Pg 12: Cycles Le Chevreuil, René Louis Péan
Usines Delin, Georges Gaudy, O. de Rycker & Cie

Pg 14: Humber & Co, PAL

Pg 15: Cycles Terrot, Plouzeau, Vercasson & Cie
Cycles Gladiator, Georges Massias
Cycles Tridon, Lourdey, Vercasson & Cie
Clément, PAL
The King of the road, Frank Chesworth
Cycles Léon Mans, Victor Mignot, J.-E. Goossens

Pg 16: Vélodrome Liegeois, Emile Berchmans, Auguste Bénard (1853 - 1907)
Clément, PAL
Humber & Co, PAL

Pg 17: Heureusement, Jules Alexandre Grün
La sécurité d'assurance, Willem Battaille
Construction Générale des Cycles Liège Armand Rassenfosse en Auguste Bénard

Pg 18: The record Cycles, Victor Mignot, J.-E. Goossens

Pg 19: Cycles Tridon, Lourdey, Vercasson & Cie
Clément, PAL
Cycles Le Chevreuil, René Louis Péan
Usines Delin, Georges Gaudy, O. de Rycker & Cie
The record Cycles, Victor Mignot, J.-E. Goossens
The White, ontwerper onbekend
Cycles Wagner, Georges Gaudy, O. de Rycker & Cie
Belgium Legia, Armand Rassenfosse, Auguste Bénard

Pg 21: Cycles Tridon, Lourdey, Vercasson & Cie

backcover: Cycles Wagner, Georges Gaudy, O. de Rycker & Cie

Wat kunnen wij voor u doen?

Letterenhuis

Minderbroedersstraat 22

2000 Antwerpen

letterenhuis@antwerpen.be

www.letterenhuis.be

Vlaanderen
verbeelding werkt